

Veel vragen onbeantwoord

Het regeerakkoord van 2004 voorziet in een nieuw financieringsmechanisme voor het leerplichtonderwijs. Het stelt expliciet dat "elke school in een zelfde situatie over gelijke financiële middelen moet beschikken". Deze algemene doelstelling geldt zowel voor werkingsmiddelen als voor omkadering. Hoog tijd om dat te realiseren.

Nu de werkingsmiddelen en pas later...

Stap voor stap zal een nieuwe financieringswijze geïmplementeerd worden. Die moet de gelijke financiering van elk kind met dezelfde noden op basis van leerlingenkenmerken en schoolgebonden kenmerken realiseren. Op de leerlingenkenmerken gaat de minister in zijn discussienota uitvoerig in. De discussie over de schoolkenmerken wordt naar de toekomst verschoven. Kenmerken als schoolgrootte, geografische ligging en onderwijsniveau (kleuter, lager) zullen blijven spelen bij de berekening van de omkadering.

We hebben daarbij nogal wat vragen. Vooreerst is er nog geen wijziging van de omkadering in het vooruitzicht gesteld. Maar zelfs zonder een wijziging kan het basisonderwijs tot op vandaag nog altijd niet beschikken over een correcte en aangepaste basisomkadering. Een 100% - aanwendingspercentage van alle omkaderingsnormen is meer dan gerechtvaardigd. Daarenboven is het grote verschil tussen de omkadering van het kleuteronderwijs en die van het lager onderwijs achterhaald. Er is ook nog geen zicht op wat de schoolkenmerken, buiten de nu reeds bestaande, zullen inhouden. Dat maakt dat een discussie over een nieuw financieringssysteem slechts partieel kan gevoerd worden.

Objectieveerbare verschillen mee verrekend?

Voor de werkingsmiddelen wordt afgestapt van het al lang voorbijgestreefde model van de ongelijke verhouding tussen de onderwijsnetten. De minister wil het Tivoli-akkoord met betrekking tot de gelijke financiering van de netten correct uitvoeren. Tegelijk wil hij in de discussie over de werkingsmiddelen ook de 'objectieveerbare verschillen' betrekken. Hij stelt dat enkele van de vastgestelde objectieveerbare

nu nog relevant zijn en dat bij de nieuwe berekening van de werkingsmiddelen moet uitgaan worden van een correcte inschatting van de relevante objectieveerbare verschillen.

Duidelijkheid en consensus over objectieveerbare verschillen is een absolute noodzaak.

Voldoende basisfinanciering voor iedereen

De onderwijskwaliteit bevorderen door in meer werkingsmiddelen voor de scholen te voorzien én gelijke kansen bevorderen door de werkingsmiddelen voor de scholen afhankelijk te maken van leerlingenkenmerken: dat zijn de doelstellingen voor de hervorming van de financiering van de werkingsmiddelen.

De vraag is wat de verhouding is tussen de basisbehoefte van elke leerling en de behoefte op basis van gelijke kansen. Een opsplitsing van de werkingsmiddelen in een deel voor de basisfinanciering van elke leerling en een deel dat gekoppeld is aan leerlingenkenmerken, is onontbeerlijk. In elk geval moet elke school over een voldoende basisfinanciering kunnen beschikken om goed onderwijs te kunnen aanbieden.

Het prijskaartje

Het nieuw financieringssysteem zal stapsgewijze en binnen het beschikbare budget worden toegepast. In de meerjarenbegroting van de Vlaamse regering is voor de werking van het basisonderwijs een budgettaire enveloppe voorzien van 85,234 miljoen euro per jaar, waarvan 7 miljoen euro voor het buitengewoon basisonderwijs. Voor het basisonderwijs moet volgens de minister rekening worden gehouden met de 29,503 miljoen euro die aan de werkingsmiddelen werd bijgevoegd voor de realisatie van de kostenbeheersing.

Wij betwijfelen of de bijkomende werkingsmiddelen zullen volstaan om zowel de financiering van de basisbehoefte van elke leerling als de gedifferentieerde financiering op basis van leerlingenkenmerken te realiseren.

Een wetenschappelijk onderzoek zou meer duidelijkheid kunnen verschaffen over de middelen die een school nodig heeft om degelijk te kunnen werken, over het bedrag dat nodig is voor de financiering van de differentiatie op basis van leerlingenkenmerken en over de aanwending van de werkingsmiddelen. Bovendien moet duidelijk worden hoe daarbij de noden van een school, van het personeel en van de leerlingen kunnen gedefinieerd worden.

Strategisch is het af te keuren dat scholen op de hoogte werden gebracht van de nieuwe reglementering over kostenbeheersing, nog voor er enig zicht was op een nieuw financieringssysteem. Er is een ontegensprekelijk verband tussen beide en dat bemoeilijkt de verdere discussie.

Gedifferentieerde financiering op basis van...

De minister gaat in zijn nota uitvoerig in op de leerlingenkenmerken, i.c. de indicatoren die aan de basis zullen liggen van een gedifferentieerde financiering van de scholen.

De minister onderbouwt zijn keuze voor bepaalde indicatoren met resultaten van wetenschappelijk onderzoek. Die resultaten zijn niet publiek gemaakt, zodat er niet op kan gereflecteerd worden. Ook over het gewicht dat de overheid aan de verschillende indicatoren zal toekennen, werd niets in de discussienota opgenomen.

Wij dringen erop aan dat het onderzoek dat aan de basis ligt van de keuze van indicatoren, publiek wordt gemaakt. De overheid moet de gebruikte indicatoren regelmatig - en voor de eerste keer op vrij korte termijn - evalueren. En scholen moeten kunnen voorspellen over welke middelen zij op korte en middellange termijn zullen beschikken. Het gebruik van databanken kan die voorspelbaarheid vergroten.

Dat betekent evenwel niet dat scholen zelf verantwoordelijk moeten worden gesteld voor het verzamelen van deze data en nog minder dat zij, als ze niet over die data kunnen beschikken, daar financieel op afgerekend kunnen worden.

Inspraak a.u.b.

Bij de voorbereiding van dit dossier werden de vakbonden niet betrokken. In de VLOR hebben we meegewerkt aan het advies. Het COV wil in elk geval van nabij bij de verdere uitwerking betrokken worden.

Romain Maes ■
algemeen secretaris